■ Кранальнае

УСЛЕД ЗА ВЕТРАМ...

Нават прыкаваны да ложка, Валодзя Ліс дорыць людзям радасць і светлую музыку

Такога я нават у сне не магла сабе ўявіць. З нейкага хаосу гукаў на свет з'яўляецца стройная мелодыя. І дзе! У стэрыльнай палаце адной з лячэбных устаноў Бабруйска. Горада музыкантаў, амбіцыйных і ўпэўненых у сабе людзей. Ён з ліку іх. Знаёмцеся, дыджэй Валодзя Ліс! Як, вы яшчэ нічога аб ім не ведаеце? Дык гэта толькі справа часу. У наступным годзе выйдзе яго першы альбом. І тады... нават «аблокі затанцуюць»!

МЫ СЛУХАЕМ ВЕЦЕР

Бывае, бачыш кагосьці ўпершыню, а здаецца, што ведаеш гэтага чалавека ўсё жыццё. Вось і мы з Валодзем адразу ж перайшлі на «ты». Навошта нейкія там умоўнасці?

— Ты, напэўна, замерзла? Давай піць гарбату, — з гэтага пачалося наша знаёмства, калі я (і сапраўды амаль адубела ў рэйсавым аўтобусе), нарэшце, знайшла ў Бабруйску, не зусім вядомым мне горадзе, патрэбную ўстанову.

За вокнамі пахмурна, а мы п'ём гарачы напой і слухаем музыку. Хораша. Здаецца, ляціш на нейкім касмічным дыване-самалёце і ад навакольнай прыгажосці дух захоплівае.

— Табе падабаецца? Гэтую кампазіцыю я прысвяціў свайму сябру Валеру Аляксееву. Яна называецца «Вецер». Таму што Валера і вецер — гэта адно і тое ж, такі ж імклівы і непрадказальны. З ім ніколі не бывае сумна.

Адразу ж пазнала Валеру, калі ён, як вецер, і такі ж неўтаймаваны, як створаная для яго мелодыя, уварваўся ў палату. Увяве сабе сумесь нейкіх хуткіх рухаў, гукаў, анекдотаў і гісторый. За 5 хвілін ён паспеў расказаць пра тэатр, Грышкаўца, узгадаць прытчу пра святара і залатыя зубы, праспяваць нешта на трасянцы і пры гэтым заварыць гарбату і паабдымацца з прыкаваным да ложка сябрам. Нельга не верыць яго абяцанням, што хутка ўсе даведаюцца пра дыджэя Валодзю. Ён не ён, калі гэтага не адбудзецца. Дзеля гэтага Валера, не самы багаты чалавек, гатоў знайсці сродкі і ўсім расказваць пра яшчэ адну зорку, якая заззяла на бабруйскім небасхіле.

— Вось так кожны дзень прыходзіць і пачынае свідраваць мне мазгі, — усміхаецца Валодзя. І я бачу, як гэта яму патрэбна.

Напэўна, калі б не тое няшчасце, аб якім Валодзя просіць не казаць (было і было), гэтыя два такія розныя і адначасова аднолькавыя чалавекі не сустрэліся б. І, магчыма, не было б тых «касмічных» мелодый, ад якіх мароз па скуры.

САМЫ ЛЕПШЫ ДЗЕНЬ

Яго слабыя пальцы адмаўляюцца слухацца. Але насуперак гэтаму думкі светлага жыццялюба жывуць на яго старонцы «У Кантакце». Побач з пранізлівымі мелодыямі. Дзякуй усім тым, хто дапамагае Валодзю далучацца да сацыяльнай сеткі і «выказваць» думкі...

«Я раней баяўся прызнацца вам, што я не магу варушыць нагамі і рукамі. Баяўся, што гэта адпудзіць ад маёй музыкі. Цяпер ужо не баюся.

Сядзелі неяк з Валерыем Аляксеевым. Гаманілі пра тое-сёе. І вось пра што я падумаў: «А які ў яго жыцці быў лепшы дзень?» Валера не змог адказаць. Я ўспомніў свой лепшы дзень. Не той, калі ў першы раз пацалаваў дзяўчыну. Не. Не першы школьны дзень і не выпускны. Не дзень нараджэння. Усё не тое... Той апошні дзень, калі я быў здаровым. Я гэты дзень успомніў цалкам. Амаль штохвілінна. Раніцай я быў звычайным чалавекам. Стаяў на зямлі, бачыў велізарнае неба, хадзіў. А ўвечары ўсё стала па-іншаму. Гэта быў самы лепшы дзень майго жыцця!

Цяпер усё змянілася. Мне грэх скардзіцца. Вакол мяне шмат добрых людзей. Я жыву добра. Мама і тата побач. І я сачыняю музыку. І дару яе вам. Я — шчаслівы чалавек...»

— Нараджэнне музыкі — гэта таямніца, нешта асабістае, інтымнае, — усміхаецца Валодзя. — Ні адзін кампазітар не раскажа, як гэта адбываецца. Першы трэк мы напісалі год таму разам з Данііламі Бярозкіным. Да гэтай сустрэчы я толькі марыў быць дыджэем. А цяпер раблю тое, што нават здаровым не змог бы зрабіць. У мяне ж няма музычнай адукацыі. А тут — раз, і быццам усё з ног на галаву ўстала. Быццам нехта сказаў: пішы! Калі Валера прывёў Данііка, я не ведаў, што рабіць. Не хацелася, каб думалі, што я баязлівец. А потым сабраўся і пачаў працаваць...

Валодзя разам з сябрамі Аляксандрам КАСІНСКІМ і Валерыем АЛЯКСЕЕВЫМ.

Пакой № 227 — звычайная палата, іншымі словамі другі дом Валодзі. Насупраць ложка — вялікае акно, праз якое ён бачыць, як лета змяняе сумная восень. Круціцца таямнічае кола прыроды, але кожны дзень не падобны на іншы. Таму што ёсць музыка. І ён вучыцца яе разумець. Прызнаецца, што шмат чаму навучыў яго Аляксандр Касінскі. Ён цэніць яго карысныя заўвагі і адчувае, наколькі вырас за апошні час.

— Я мару напісаць музыку пра Алісу, дзяўчыну майго дзяцінства, маё першае каханне, — прызнаецца ён. — Мне было 15 гадоў, ёй — 14. Я не ведаю, дзе яна, але засталіся ўспаміны аб тым бестурботным часе. Яна дарыла цёплыя пачуцці, ад якіх у душы ўсё спявала. І я чамусьці ўспомніў гэта.

Разам з Касінскім яны эксперыментуюць са стылем. Гэта нешта накшталт дабстэпу, трансу і тэхнастылю «ў адным флаконе».

ТАЯМНІЧАЕ — ПОБАЧ

«Іспанія. Ібіца. Вечар. Клуб. Людзі. Не, шмат людзей. Я за «круцёлкай». Іграю. Усе танцуюць. Я вам распавёў сваю мару дзяцінства... Не атрымалася. Сыграў толькі ў інтэрнаце адзін сэт. І ўсё. Ібіца пакуль нават не ўсміхнулася. Але...

Трэба радавацца кожнай галінцы, кожнай казюльцы, кожнай кропельцы дажджу. Не абмяжоўвайце сваю свабоду рознымі рэчамі.

Я выходжу іграць у дуэце з дэльфінам. А што? Калісьці ў дзяцінстве ў думках я адчуваў у сабе шалёную энергію. Цяпер усё па-іншаму. Першая частка скончана. Далей толькі гукі мора. Тое, што нам даў Божачка... Спявай, дэльфін. Не саромейся, сябра... Мне здаецца, што мы, людзі, часта не чуем чароўную музыку прыроды...»

Мы сядзім насупраць і размаўляем аб усім. І раптам пачынаем гаварыць пра Бога.

— Я заўсёды верыў у Бога, але па-свойму, — прызнаецца Валодзя. — Думаў, ён ёсць — і добра. У царкву нават часам заходзіў. Бывала, едзем на машыне — мы ж былі «крутыя» пацаны! — а напярэдзе — храм. Прыпыніліся, зайшлі, лягчэй стала і далей паехалі. Калі трапіў у бяду, першы час адмахваўся ад рэлігіі. А потым адна дзяўчына пазнаёміла з айцом Елісеем — і нешта змянілася ў душы. Гэта цудоўны бацюшка. Нават мой бацька, які скептычна ставіцца да святароў, слухаецца яго.

Задумацца аб сэнсе жыцця дапамагла і ўбачаная аднойчы перадача. Вельмі пераканаўча прагучалі словы нейкага багаслова пра стварэнне Сусвету. Ён казаў: «Людзі робяць шмат карысных рэчаў, ні адна з іх не з'явілася проста так, з паветра. Вось і планета наша, і ўвесь Сусвет не маглі ўзнікнуць самі па сабе. І існаваць таксама не маглі б, калі б таго не пажадаў іх Творца». Валодзя моцна задумаўся над гэтымі словамі і зразумеў: Бог ёсць.

— Людзі, на жаль, не цэняць тое, чым валодаюць, — сумна кажа ён. — Яны ж па-сапраўднаму свабодныя. Маюць магчымасць кудысьці выйсці. Трэба радавацца кожнай галінцы, кожнай казюльцы, кожнай кропельцы дажджу. Не абмяжоўвайце сваю свабоду рознымі рэчамі, не шукайце багацця, нейкіх там задавальненняў. Душа свабодная. А фізічна мы залежым ад усяго.

— А цябе можа нешта разслабваць? — Валодзя на хвілінку задумваецца над пытаннем.

— Не ведаю. Напэўна, усё, як і парадаваць. Як звычайны чалавек, я залежу ад настрою. Сонца свеціць — радасна, дождж ідзе — сумна. А калі сонца няма колькі дзён запар, гэта мяне раздражняе. Яно ёсць — жыць весялей.

— Ты любіш жыццё?

— Я яго ўспрымаю такім, якім яно для мяне існуе.

— Ты верыш, што яно вечнае?

— Музыка была заўсёды, значыць, і жыццё вечнае. Я ніколі пра гэта не думаў. А выдумляць — грэх. Мы павінны не фантазіраваць, а... маліцца.

— Аб чым бы ты хацеў папрасіць Бога?

— Каб людзі ўбачылі той рай, які знаходзіцца ў іх пад нагамі, і не тапталі яго. Яны шукаюць чагосьці лепшага. Адсюль войны, наркотыкі. Уся наша планета — рай, але мы гэтага не бачым. Змей калісьці зайшоў у наш рай і яшчэ не пакінуў яго. Усё пачалося з яблыка, а скончылася тым, што мы маем, — нянавісцю, разбурэннем. Калі споўняцца ўсе жаданні чалавека, ён усё роўна не стане шчаслівым. Галоўнае багацце — гэта свабода, лёгкасць. А не тое, што можна прадаць ці купіць.

— Што ты параіў бы людзям, якія апынуліся ў такім жа становішчы, што і ты?

— Людзі, займіцеся справай, і будзе хацецца жыць, а не паміраць. А то, калі здарылася бяда, пачынаецца: «Я бедны і няшчасны, пашкадуйце мяне». Не трэба гэтага рабіць. Жывіце, пішыце вершы, музыку, фільмы, займіцеся чым-небудзь. Не трэба з нудой глядзець у столь. Ад гэтага ні вам лягчэй не стане, ні тым, хто вакол вас. Калі пачынаеш рабіць нешта, становішся чалавекам.

«Калі на бераг выкідваюць рыбу, яна нешта яшчэ доўга лапоча, прагна хапае паветра, б'ецца хвастом. Вось так і я задыхаюся без музыкі. Толькі што спарадзіў у радасці другі трэк. Роды прымаў — Доктар Кос. Слухайце і не кажыце, што не чулі. Калі сачыняю музыку — я вольны. Слухайце. Можа, мы станем яшчэ бліжэй...»

Нэлі ЗІГУЛЯ. Фота аўтара.

P.S. *На развітанне Валодзя просіць больш пісаць не пра яго, а пра тое, што ёсць такія сябры, як Валера Аляксееў і Саша Касінскі. Ён вельмі ім удзячны. А яшчэ ўдзячны медработнікам, якія дапамагаюць яму ў жыцці. І з асаблівай цеплынёй успамінае сваіх бацькоў Алену Аляксандраўну і Уладзіміра Генадзевіча Пасталоўскіх. «Я стаю перад імі на каленях і не ведаю, чым аддзячыць за тое, што яны мяне не кінулі, — кажа Валодзя. — Я бачыў і такое... І няхай яны мне за ўсё даруюць»*

■ Ведай нашых!

У фінале — тры беларускія каманды праграмістаў

Каманда студэнтаў факультэта прыкладной матэматыкі і інфарматыкі БДУ ў складзе пяцікурснікаў Аляксея Колесава, Яўгена Грыцкевіча і чацвёртакурсніка Аляксандра Некрашэвіча выйшла ў фінал чэмпіянату свету па праграмаванні.

Каманда БДУІР Belarusian SUIR #2 (Міхаіл Асташкевіч, Алег Танасюк, Данііл Бяражной і іх трэнер Аляксей Ропан) — у фінале.

Чэмпіянат свету па студэнцкім камандным праграмаванні ACM ICPC вядзе свой адлік з 1977 года. За прайшоўшы час праграмаванне пераўтварылася ў сапраўдны інтэлектуальны спорт. На працягу апошніх дзесяцігоддзяў чэмпіянат лічыцца адной з найбольш важных падзей у свеце праграмістаў. За спаборніцтвамі ўважліва сочаць не толькі сусветныя IT-карпарацыі, у ліку якіх Microsoft, IBM, Google, якія выступаюць спонсарамі чэмпіянату, але і ўсе, хто цікавіцца развіццём камп'ютарных тэхналогій.

У паўфінале дзейнічаюць тыя ж правілы, што і ў папярэдніх турах. У каманды з трох чалавек ёсць адзін камп'ютар і пяць гадзін на тое, каб рашыць як мага больш складаных задач за меншую колькасць часу. Правільна рэшанай лічыцца задача, якая прайшла ўсе тэсты, падрыхтаваныя членамі журы. У тым выпадку, калі каманды справіліся з аднолькавай колькасцю задач, перамога прысуджаецца камандзе, што паказала лепшы час і набрала менш штрафных хвілін.

Паўночна-ўсходні еўрапейскі паўфінал праходзіў адначасова ў Санкт-Пецярбургу, Барнауле, Тбілісі і Ташкенце. Усяго ў паўфінале чэмпіянату за 15 пуцёвак у фінал змагаліся 240 зборных. Беларусь прадстаўлялі 10 каманд: чатыры — ад БДУ, дзве — ад БДУІР і па адной — ад БДЭУ, Гомельскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Ф. Скарыны, Брэсцкага дзяржаўнага тэхнічнага ўніверсітэта і Гродзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Я. Купалы. Але згодна з правіламі спаборніцтваў, у фінал можа прайсці ад універсітэта толькі адна каманда, якая паказала найлепшы вынік. Таму канкурыруюць паміж сабой і студэнты адной ВНУ.

Дарэчы, для студэнтаў БДУ гэта будзе ўжо 15-ы фінал. А менавіта для тройкі пераможцаў (Аляксея Колесава, Яўгена Грыцкевіча і Аляксандра Некрашэвіча) — другая заяўка на перамогу ў фінале (летась іх каманда была адзінай з Беларусі, якая трапіла ў фінал). **У гэтым годзе разам з імі ў фінал прабіліся яшчэ дзве беларускія каманды: каманда БДУІР і Беларускага дзяржаўнага эканамічнага ўніверсітэта. І гэта можна лічыць найлепшым вынікам за ўсе гады ўдзелу беларусаў у чэмпіянаце свету.**

Надзея НІКАЛАЕВА

■ Да сустрэчы!

Зіма. Натхненне. «Маладосць»

Сустрэча супрацоўнікаў рэдакцыі часопіса «Маладосць» з першакурснікамі Мінскага дзяржаўнага лінгвістычнага ўніверсітэта прайшла незвычайна — па-першае, у Цэнтры беларускай культуры, а не ў аўдыторыі. Па-другое, у суправаджэнні выставы, прысвечанай «Маладосці» і МДЛУ адначасова, дакладней — іх супрацоўніцтву ў розныя гады.

Таццяна Ваданосава, якая прадстаўляе аддзел гуманітарна-асветніцкай працы ўніверсітэцкай бібліятэкі, дала гасцям і гаспадарам сустрэчы магчымасць убачыць і нават пагартаць сапраўдны — фаліянтнага памеру альбом, у якім адлюстравана мінулае: фотаздымкі сустрэч з пісьменнікамі, рукапісныя водгукі, аўтографы і пажаданні. Сярод экспанатаў выставы — не толькі часопісы розных гадоў (установа выпісвае «Маладосць» з 1961-га), не толькі публікацыі пра ВНУ, але і... вытрымкі з «маладосцеўскага» сайта і нават яго адрас, ганарова і заўважна размешчаны ў самым цэнтры стэнда.

«Маладосць» даўно ўжо пакінула практыку гасцяваць у МДЛУ толькі раз на год — у межах прыдуманай імі акцыі «Вясна. Каханне. «Маладосць». У тым сэнсе, што цяпер творчыя і дзелавыя сустрэчы ў гэтых сценах ладзяцца вельмі часта — так часта, як могуць сустракацца сябры, якіх да таго ж аб'ядноўвае вялікая важная справа.

Роўна год таму па ўзаемнай ініцыятыве бакоў было прынята рашэнне стварыць на старонках выдання персанальную, «імянную» рубрыку навучальнай установы. Так цяпер і пазначана ў кожным нумары на кожнай першай старонцы перакладной паэзіі ці прозы: «Пераклады. Рубрыка Мінскага дзяржаўнага лінгвістычнага ўніверсітэта». Гэта не было толькі жаданнем больш блізкага супрацоўніцтва, гэта нарадзілася і выспела з прычыны адсутнасці, па вялікім рахунку, асобнага шырокадаступнага выдання, якое магло б прадстаўляць вынікі перакладчыцкага вопыту моладзі — студэнтаў МДЛУ, выпускнікоў і аспірантаў. «Маладосць», у сваю чаргу, выходзіла з інтарэсу маладога беларускага чытача да «топавых» сёння твораў замежнікаў. Адна з умоў рубрыкі — асабістая дамоўленасць перакладчыка з аўтарамі арыгінальных тэкстаў — аўтаматычна прывяла да таго, што асобныя нумары часопіса трапляюць цяпер то ў Заходнюю Еўропу, то на амерыканскі, то на афрыканскі кантыненты. А чарговыя перакладчыкі ўжо афіцыйна залічваюцца на практыку ў «Маладосць» па выніках спецыяльнага адбору — дзякуючы добраму валоданню беларускай мовай.

Год таму пачыналі прэтэнцыёзна — з апавядання леташняй нобелеўскай лаўрэаткі Эліс Манро (Канада). Працягвалі рамантычна — пад паэтычныя гісторыі Мэта Мэйсана (ЗША) і Гвіда Каталана (Італія). Інтрыгу на працягу года стваралі праз фантастычныя апавяданні Джэніфер Гізбрэхт і Бруса Холанда Роджэрса (Канада і ЗША адпаведна), рэалістычную прозу Сафі Кепес (Францыя) і Сілы Наўман (Швецыя), а таксама экзатычную паэзію ажно сямі краін Афрыкі.

А сустрэча з першакурснікамі, пачаўшыся з пераліку сяброўскіх дасягненняў, прайшла як знаёмства з новымі праектамі «Маладосці» і запрашэнне да супрацоўніцтва з часопісам «Бярозка», а скончылася чытанне вершаў. Кажуць, што іншыя групы нават пакрыўдзіліся: чаму, маўляў, іх на такую дзею не паклікалі? Дык не апошняя ж гэта сустрэча!..

Святлана ДЗЯНІСАВА. Фота прадастаўлена бібліятэкай МДЛУ

■ Чатыры стыхіі

КАМУ «ЗАТАІЦЦА» Ў ГОД КАЗЫ?

Наступны год карычневай, або бурай, Казы рыхтуе дастаткова сюрпрызаў і непрадказальнасцяў. Таму што гэта год стыхіі Агню і актыўных халерыкаў. Колеравая гама года —- чырвона-аранжава-карычневая.

Людзі вогненнай стыхіі — гэта тыя, хто жорстка сцвярджае сябе ў жыцці, сярод калег, родных і блізкіх. Яны абавязковыя і непахісныя, спрачацца з імі проста немагчыма. На Усходзе мудрыя людзі раяць уважліва выслухоўваць «вогненных» і заўсёды дакладна ставіць перад імі пытанні — без сарказму і іроніі. Такія асобы вызначаюцца моцнай фізічнай камплекцыяй, мэтанакіраванасцю ў дасягненні далёкіх і блізкіх мэт, у развіцці ўласных псіхалагічных і інтэлектуальных дасягненняў. Яны прафесійныя палітыкі, начальнікі, бізнесмены, навукоўцы і дзяржаўныя чыноўнікі.

Захавальнікі Агню і будуць панаваць у 2015 годзе. У першую чаргу менавіта яны павінны максімальна выкарыстаць гэтыя 365 дзён для ўласнага развіцця.

Знак Агню. Халерыкам **(народжаныя 20 сакавіка — 19 красавіка, 20 ліпеня — 19 жніўня, 20 лістапада — 19 снежня)** трэба будзе ўзяцца за сваё фізічнае здароўе. Штодня размінаецеся. Гімнастыка, лёгкая раніцовая зарадка — вось што трэба для эфектыўнага ўдасканалення свайго «я»! Мінімум алкаголю. 50—100 грамаў гарэлкі або мацаванага чырвонага (менавіта чырвонага, вогненнага!) віна 1—2 разы на тыдзень дапускаюцца, паколькі без іх жыццё будзе крыху... змрочным. Вам патрэбен псіхалагічны, эмацыянальны стымул, які можна атрымаць і праз цікавыя зносіны, творчую працу. Але і келіх барвовага напою будзе спрыяць паляпшэнню агульнага стану арганізма, спакою псіхікі. Белае, сухое, кіслае віно пакіньце прадстаўнікам іншых стыхій. Новы год сустракайце таксама з мацаванымі вінамі, каньяком, лікёрам, на горшы выпадак і гарэлка падыдзе. А вось іншым не спяшайцеся ўсё гэта навязваць.

Знак Зямлі. Меланхолікам **(народжаныя 1—19 студзеня, 20 красавіка — 19 мая, 20 жніўня — 19 верасня, 20—31 снежня)** у «вогненны» год трэба быць уважлівымі, не рызыкаваць здароўем, асабліва ў летні перыяд. Паспрабуйце абмежаваць летнія выезды на аўтамабілі ў далёкія краіны, ды і аўтобусныя далёкія паездкі таксама могуць прынесці праблемы. У сакавіку—красавіку не спяшайцеся за рулём, сцеражыцеся адкрытага агню — каля мангала, печы, каміна — усяго, што звязана з агнём, уключаючы простую свечку. У адзенні — паменш ярка-чырвонага. Хіба што бардова-карычневае ў спалучэнні з зялёным, шэрым, блакітным, сінім. Вашы напоі — таксама чырвонае віно, лікёры, менш шампанскага і кіслых вінаў. Ежа самая разнастайная, але галоўнае — салаты, агародніна і садавіна. Не злоўжывайце салам, вяндлінай, каўбасамі, гарчыцай, перцам, наогул спецыямі. Не плануйце ў гэты год сур'ёзных пакупак, маштабнага будаўніцтва, іншых сур'ёзных мерапрыемстваў — адкладзіце да 2016-га, года меланхолікаў.

Знак Паветра. Сангвінікам **(народжаныя 20 студзеня — 19 лютага, 20 мая — 19 чэрвеня, 20 верасня — 19 кастрычніка)** трэба апранацца ў рыжавае, бела-чорнае, калі чырвонае, то не яркае. Год добры для важных спраў, але ў летні перыяд лепш быць далей ад спякотных, сонечных курортаў, бо гарачы Агонь дбайна назірае за «паветранымі» і можа паднесці непрыемныя сюрпрызы. Вам наогул лепш адпачываць у заснежаных гарах. Снег і зіма — вашы лепшыя сябры. А ваш напой у святы і на працягу ўсяго года — белае лёгкае віно. Ежа — мясная. Займайцеся будаўніцтвам, рамонтам, улюбляйцеся, жаніцеся, выходзьце замуж, нараджайце дзяцей. Будзьце асцярожныя з адкрытым агнём.

Знак Вады. Флегматыкам **(народжаныя 20 лютага — 19 сакавіка, 20 чэрвеня — 19 ліпеня, 20 кастрычніка — 19 лістапада)** лепш пачакаць з грандыёзнымі справамі ў гэтым годзе. Вашы колеры — блакітныя, сінія, зеленавата-шэрыя, фіялетавыя. Харчаванне сытнае, але расліннымі элементы павінны складаць не менш як 30% у рацыёне. Ужывайце светлыя і чырвоныя, лёгкія і мацаваныя напоі, лепш лікёр і настойку, чым каньяк. Адкладзіце рамонт, будоўлю да 2016-га. Праўда, народжаныя 20 кастрычніка — 19 лістапада могуць і рызыкнуць. Вяселле, нараджэнне дзяцей лепш перанесці на год 2016-ы або пачакаць сваёй гадзіны ў 2018-м.

Сяргей АНУПРЫЕНКА, доктар філасофскіх навук

Край, дзе я жыву
Сумесны праект газеты «Звязда» і РГА «Белая Русь»

АЛЬПЕНСКАЯ ШЛЯХТА

На самой справе: чаму славуты твор мае назву «Пінская шляхта», а не Альпенская? Але пытанне гэтага не задасі аўтару. Хоць звесткі пра тое, што Дунін-Марцінкевіч жыў у Альпені ў 1849 годзе, ёсць. Напрыклад, яго верш «Вясна» падпісаны «Альпень, мая 12 дня 1849 года». Ды і прозвішчы дзеючых асоб камедыі тыпова альпенскія — Іван Цюхай-Ліпскі, Цімох Альпенскі, Ціхан Пратасавіцкі...

Як жыве Альпень сёння? Чым займаюцца жыхары гэтай вёскі? Якімі ўспамінамі і спадзяваннямі поўняцца іх сэрцы? Каб атрымаць адказы на пытанні, мы завіталі ў Альпень.

Мікалай Юстынавіч БАГАЦЬКА на фоне сваіх работ.

ПА ГІСТАРЫЧНЫХ СЦЕЖКАХ

Настаўнік-пенсіянер Іван Уладзіміравіч Ляшкевіч вывучае гісторыю роднай вёскі не першы год. Збірае звесткі вось ужо гадоў 30. Па сабраных ім матэрыялах знаёмлю чытачоў з мінулым Альпеня.

Упершыню вёска ўзгадваецца ў 1479 годзе, калі княгіня Ганна, удава князя Свідрыгайлы, які княжыў у Вялікім Княстве Літоўскім у 1430-1432 гадах, падаравала Альпень нейкаму Ляшко-Зяновічу Альпенскаму. Наступныя звесткі адносяцца да 1503 года. Тады пінскі князь Фёдар Іванаў Яраславіч запісаў прывілеі на сяло Альпень і дворышчы яго нейкім дваранам Севасцьяну Апановічу і Грыцку Князіковічу. У 1513 годзе князь Яраславіч даў прывілей Івану Цюхай-Ліпскаму на маёнтак у Альпені.

Альпенцы займаліся валеннем валёнак, адцісканнем ільнянога алею. Былі цесляры, млынары, будаўнікі. Некалі ў Альпені была цагельня. Многія дамы ў вёсцы пабудаваны з гэтай цэглы.

Усю гісторыю роднай вёскі Ляшкевіч занатаваў. Склаў дыялектны слоўнік», які змяшчае 375 слоў.

З жалем канстатуе Іван Уладзіміравіч, што ў 1939 годзе ў Альпені было 170 двароў і пражывала 1470 чалавек. Цяпер жыве ў вёсцы 474 чалавекі на 221 двор.

Жонка краязнаўца Вера Уладзіміраўна Ляшкевіч — патомная шляхцянка. Яе дзявочае прозвішча — Ляшкевіч-Зіновіч-Альпенская. Бацька служыў у царскай арміі. Яго фотаздымак у белых пальчатках і сёння вісіць на сцяне ў Ляшкевічаў). А вось у мужа толькі маці была шляхцянкай. У некаторай ступені гэта не падабалася родным Веры Уладзіміраўны. Маці не хацела, каб дачка выходзіла замуж за гэтага юнака.

Бабуля Веры Уладзіміраўны была вядомай у ваколіцы павітухай. Пра яе цудадзейныя здольнасці Вера Уладзіміраўна можа расказваць доўга. Гэтак жа, як і пра свой шляхетны род:

— Гэта быў гонар для хлопца, напрыклад, з Веляміч, калі за яго выходзіла дзяўчына з нашай вёскі — шляхцянка...

Васіль Данілавіч Лемяшэўскі пайшоў на фронт у 1941 годзе. Было раненне, потым палон, канцлагеры ў Бухенвальдзе і Дора. З 1997 года, калі не стала жонкі, жыве адзін.

— Раней у вёсцы было шэсць прозвішчаў. А цяпер усялякіх многа. Некалі была шляхетнай вёска, а цяпер нічога не засталося ні ад шляхты, ні ад вёскі, — разважае ветэран.

Васіль Данілавіч на свой узрост (нарадзіўся ў 1918 годзе) выглядае вельмі жвавым. Яшчэ і на веласіпедзе ездзіць і сам сабе есці варыць.

МАРЦЫПАНЫ І БЯЛЯШЫКІ

На Спленне (Успленне) вёска звычайна напаўняецца вялікай колькасцю гасцей. Прастольнае свята вёскі — добрая нагода прыехаць на родную зямлю, сустрэцца з аднакласнікамі, сябрамі, якія цяпер жывуць далёка па-за межамі раёна.

Тамара Уладзіміраўна Ляшкевіч рыхтуецца да свята дыхтоўна. Не, не спяшаецца ў краму, а сама завіхаецца каля печы.

Частуюць гасцей мясцовымі прысмакамі — марцыпанамі ў вёсцы называюць трохвугольнічкі, закручаныя з самай рознай начынкай. А вось бяляшык — гэта мерэнгі — узбітыя бялкі з цукрам (на тры бялкі 100 грамаў цукру). Усё ўзбіваецца да пэўнай густаты, а пасля высыхае на чарэні печы.

Вольга Канстанцінаўна Украінец ведае шмат мясцовых песень. Да яе б фальклярыстаў! Разам з жанчынамі часта спявала раней на вяселлях, хрэсьбінах, проста на вячорках. Сёння спевы чуваць не так часта, але пад настрой выканае Вольга Канстанцінаўна любімую песню, — «Ой ты, сад, ты мой сад».

ГАЛЕРЭЯ-МУЗЕЙ

Мікалай Юстынавіч Багацька жыве не ў доме, а музеі (ці карціннай галерэі?). Ён некалі па маладосці паехаў жыць у Пінск. Там стварыў сям'ю. Жылі, гадавалі дзяцей. Але ўсё жыццё разам з жонкай Любоўю Васільеўнай марылі вярнуцца ў Альпень. Вярнуліся восем гадоў таму. І не шкадуюць пра гэта. Бо вёска — гэта іх край, іх зямля, іх душа.

Мікалай Юстынавіч паказвае свой дом. Тут сабраны цікавыя матэрыялы — шабля з часоў грамадзянскай вайны, крыжы, ручка са сталовага серабра, літаграфіі 1911 года, сякера воіна, наканечнікі стрэл. Ёсць калекцыя званочкаў — розных памераў і гукаў. Кожны са сваёй гісторыяй. Ёсць даволі вялікі кавалак бурштыну — нашага, палескага.

Мікалай Юстынавіч не толькі збірае рарытэтныя рэчы, а і сам піша карціны. Цікавыя задумкі па сваім сэнсе і кампазіцыі.

— Вось пайду на пенсію — і намалюю вобраз Беларусі, — марыць Мікалай Юстынавіч.

А пакуль сям'я разводзіць гусей, курэй, царсарак. Ёсць карова, козы, займаюцца агародніцтвам.

— У нашай вёсцы, вакол яе — цудоўная прырода, — гаворыць Любоў Васільеўна. — Рака Золатка цякла. У ёй вада такая чыстая была, што бялізну праць хадзіла.

Пра раку Золатка існуе цэлая гісторыя. Яна звязана ўжо з роднымі Мікалая Юстынавіча. Некалі Радзівіл прыйшоў да яго дзеда Кажаноўскага, які быў мясцовым старастам, і прапанаваў выкапаць канал, што злучаў бы Льву з Гарынню. Староста сазваў шляхцюкоў, і сталі вырашаць, ці даць дазвол Радзівілу капаць канал праз свае землі. Вырашылі не даваць, бо частка сенакосаў, палёў прападзе. Ды пасля адмовы сталі гарэць дамы ў вёсцы: то адзін, то другі. Зноў сабраліся на сход вяскоўцы. Вырашылі даць дазвол. Так і з'явілася рэчка-канал Золатка.

❍ ❍ ❍

Зусім па-іншаму жывуць сёння жыхары гэтай вёскі, чым іх продкі, што сталі прататыпамі «Пінскай шляхты». Але час ад часу, у сварцы, пад гарачую руку нагадаюць яны зяцю ці суседу, што ён не са шляхетнага роду...

Таццяна СЕГЕН.

Шаноўныя чытачы! Дасылайце нам свае матэрыялы пра гісторыю роднага краю, вашай малой радзімы, адметныя месцы, пра выбітных асоб ці проста доўгажыхароў, якія сталі сведкамі цікавых гістарычных падзей. Вітаюцца таксама фота цікавых мясцін і краявідаў. Чакаем вашы артыкулы па адрасе: 220013, Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10а, газета «Звязда», з пазнакай «Край, дзе я жыву», або на электронны адрас info@zvyazda.minsk.by